

**Jei patekote
į bėdą
Ispanijoje...**

Gerbiamieji,

Prieš Jus – atmintinė, kurią specialiai Jums parengė Lietuvos Respublikos ambasada Madride.

Ši nedidelė knygelė skirta Lietuvos Respublikos piliečiams, tiek nuolat gyvenantiems, tiek laikinai besilankantiems Ispanijoje.

Atmintinės tikslas – suprantamai atsakyti į galimus klausimus, kurie paprastai iškyla susidūrus su problemomis: praradus dokumentus ar pinigus, susirgus ar susižalojus, mirus ar žuvus artimajam, tapus nusikaltimo auka.

Atmintinė apibrėžia, kokią pagalbą pakliuvus į ekstremalią situaciją gali suteikti ambasada ar konsulas, čia taip pat rasite skyrelį, kaip elgtis susidūrus su Ispanijos teisėsauga, kokias teises turite sulaikymo atveju.

Nuoširdžiai tikimės, kad šis leidinys padės Jums rasti teisingiausią būdą, kaip sėkmingai spręsti Ispanijoje kilusias problemas.

TURINYS

- 02 psl.** Naudingos nuorodos Ispanijoje
- 03 psl.** Naudingos nuorodos Lietuvoje
- 04 psl.** I. Praradus dokumentus
- 09 psl.** II. Susidūrus su Ispanijos policija
- 17 psl.** III. Nukentėjus nuo nusikaltėlių
- 20 psl.** IV. Susirgus ar susižalojus
- 22 psl.** V. Mirus (žuvus) artimajam
- 24 psl.** VI. Prireikus materialinės pagalbos

NAUDINGOS NUORODOS ISPANIJOJE

Lietuvos Respublikos ambasada Ispanijos Karalystėje

Adresas: C/Pisuerga, 5, 28002, Madridas

Telefonai konsuliniais klausimais: 917 02 21 18; 913 10 20 75

Faksas: 913 10 40 18; 915 64 79 92

E. paštas konsuliniais klausimais: konsulinis.es1@urm.lt;

konsulinis1.es1@urm.lt <http://es.mfa.lt>

Lietuvos Respublikos konsulas Valensijoje

Adresas: C/Julio Antonio, 3-1-2, 46007, Valensija

Telefonai: 963 816 291; 963 816 293

Faksas 963 816 292

E. paštas consul.es3@urm.lt <http://consulate-valencia.mfa.lt>

Bendrasis pagalbos telefonas Ispanijoje – 112

Número común de emergencia – 112

Ispanijos užsienio reikalų ministerija – www.mae.es

(Ministerio de Asuntos Exteriores y de Cooperación)

Ispanijos vidaus reikalų ministerija – www.mir.es

(Ministerio del Interior)

Ispanijos teisingumo ministerija – www.mjusticia.es

(Ministerio de Justicia)

Ispanijos policija – www.policia.es

(Dirección General de la Policía y de la Guardia Civil)

Ispanijos socialinių reikalų ir darbo ministerija – www.mtas.es

(Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales)

Aukščiausioji Teisėjų Taryba – www.poderjudicial.es

(Consejo General del Poder Judicial)

NAUDINGOS NUORODOS LIETUVOJE

Ispanijos Karalystės ambasada Vilniuje

Adresas: Algirdo g. 4, Vilnius

Telefonai: +370 5 231 39 61; +370 5 264 45 61; +370 5 264 45 60

Faksas +370 5 231 39 62

E-paštas emb.vilnius@mae.es

LR užsienio reikalų ministerija – www.urm.lt

LR teisingumo ministerija – www.tm.lt

LR vidaus reikalų ministerija – www.vrm.lt

LR socialinės apsaugos ministerija – www.socmin.lt

Migracijos departamentas – www.migracija.lt

Policijos departamentas – www.policija.lt

Valstybinės ligonių kasos – www.vlk.lt

Vilniaus miesto savivaldybė – www.vilnius.lt

(Civilinės metrikacijos klausimais)

Lietuvos darbo birža – www.ldb.lt

I. PRARADUS DOKUMENTUS

Jeigu Ispanijoje praradote pasą ar asmens tapatybės kortelę...

Praradę pasą ar asmens tapatybės kortelę, nedelsdami kreipkitės į artimiausią policijos įstaigą ir praneškite apie prarastą dokumentą. Policijos įstaigoje Jums bus išduota pažyma, patvirtinanti dokumentų praradimą (*Denuncia de Policía*).

Jeigu artimiausiu metu ketinate vykti į Lietuvą, vietoj prarasto dokumento Lietuvos atstovybė* Jums išduos asmens grįžimo pažymėjimą.

Jeigu artimiausiu metu į Lietuvą nevyksite, kreipkitės į artimiausią Lietuvos atstovybę dėl naujo dokumento (paso) gavimo.

✓ Kas yra asmens grįžimo pažymėjimas?

Asmens grįžimo pažymėjimas yra kelionės dokumentas, išduodamas Lietuvos Respublikos piliečiams, jeigu jiems esant užsienio valstybėje, asmens tapatybę liudijantis dokumentas (pasas arba asmens tapatybės kortelė) prarandamas, tampa netinkamas naudoti ar pasibaigia jo galiojimo laikas ir pilietis neturi kito galiojančio kelionės dokumento.

* čia ir toliau – Lietuvos ambasada Madride ar Lietuvos konsulatas Valensijoje.

✓ Kaip man gauti asmens grįžimo pažymėjimą?

Norėdami gauti asmens grįžimo pažymėjimą, susisiekite su Lietuvos atstovybės konsuliniu pareigūnu.

Į Lietuvos atstovybę faksu turėtumėte atsiųsti aiškiai užpildytą nustatytos formos anketą. Ją galite rasti Lietuvos atstovybės internetiniame puslapyje arba paprašyti, kad konsulinis pareigūnas ją atsiųstų faksu.

Faksu išsiuntę užpildytą anketą, po 2-3 darbo dienų paskambinkite į Lietuvos atstovybę ir pasiteiraukite dėl asmens grįžimo pažymėjimo atsiėmimo.

Atsiimti pažymėjimo turėsite atvykti į tą atstovybę, į kurią faksu siuntėte užpildytą nustatytos formos anketą.

Atvykę atsiimti pažymėjimo, dar turėsite pateikti dvi 35x45 mm dydžio nuotraukas, atitinkančias Jūsų amžių, ir policijos išduotą pažymą, patvirtinančią dokumentų praradimą. Taip pat turėsite sumokėti konsulinį mokestį už pažymėjimo išdavimą.

✓ Ar norėdamas atsiimti asmens grįžimo pažymėjimą turėsiu atvykti į Lietuvos atstovybę?

Asmens grįžimo pažymėjimas yra asmens tapatybės ir kelionės dokumentas, grįžti į Lietuvą, atstojantis pasą ar asmens tapatybės kortelę, todėl asmens tapatybei nustatyti Jūs bent vieną kartą (ar pateikdamas dokumentus, ar atsiimdamas asmens grįžimo pažymėjimą) turėtumėte atvykti į Lietuvos atstovybę.

✓ Koks asmens grįžimo pažymėjimo galiojimo laikas?

Asmens grįžimo pažymėjimo galiojimo laikas nustatomas atsižvelgiant į grįžimo į Lietuvą kelionės trukmę, bet ne ilgesnis kaip 15 dienų. Galiojimo laiko pradžia skaičiuojama nuo tos dienos, kai Jūs atvyksite atsiimti pažymėjimo.

✓ Ar galiu su asmens grįžimo pažymėjimu keliauti po kitas valstybes?

Asmens grįžimo pažymėjimas išduodamas tik grįžti į Lietuvos Respubliką, t.y. su šiuo pažymėjimu tęsti kelionės ir vykti į kitas valstybes (išskyrus grįžtant į Lietuvą) negalėsite.

✓ Kiek kainuoja asmens grįžimo pažymėjimas?

Už asmens grįžimo pažymėjimo išdavimą nustatytas 5 eurų konsulinis mokestis.

Jeigu Ispanijoje praradote automobilio dokumentus...

Praradę vairuotojo pažymėjimą ar transporto priemonės registracijos liudijimą, nedelsdami kreipkitės į artimiausią policijos įstaigą ir praneškite apie prarastą dokumentą. Policijos įstaigoje Jums bus išduota pažyma, patvirtinanti dokumentų praradimą (*Denuncia de Policía*).

Vietoje prarasto vairuotojo pažymėjimo ar transporto priemonės registracijos liudijimo Lietuvos atstovybė Jums gali išduoti laikinas pažymas, kurias turėdamas į Lietuvą galėsite grįžti automobiliu.

Atkreipiame Jūsų dėmesį, kad Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės ir konsulinės įstaigos nėra įgaliotos išduoti vairuotojo pažymėjimų ar transporto priemonės registracijos liudijimų vietoje prarastų. Tą padaryti gali tik kompetentingos įstaigos Lietuvoje.

✓ Kaip man gauti pažymą vietoje prarasto vairuotojo pažymėjimo ar transporto priemonės registracijos liudijimo?

Norėdami gauti pažymą vietoje prarasto vairuotojo pažymėjimo ar transporto priemonės registracijos liudijimo, susisiekite su Lietuvos atstovybės konsulinio pareigūnu.

Šios pažymos Jums gali būti išduotos asmeniškai atvykus į Lietuvos atstovybę arba jos gali būti persiųstos Jums paštu ar per kurjerį.

Jeigu šias pažymas norite užsisakyti paštu, į Lietuvos atstovybę turėtumėte atsiųsti aiškiai užpildytą nustatytos formos anketą. Ją galite rasti Lietuvos atstovybės interneto puslapyje arba paprašyti, kad konsulinis pareigūnas ją atsiųstų faksu. Taip pat turėtumėte pridėti notariškai patvirtintą savo paso kopiją, Ispanijos policijos išduotą pažymą apie prarastus dokumentus (*Denuncia de Policía*) ir kvitą, įrodantį, kad sumokėtas 25 eurų konsulinis mokestis*.

Visus nurodytus dokumentus siųskite paštu į Lietuvos ambasadą Madride arba į Lietuvos Konsulatą Valensijoje (adresus rasite skyriuje „Naudingos nuorodos Ispanijoje“).

Jeigu pažymas užsisakęs paštu jas atsiimti ketinate asmeniškai atvykęs į Lietuvos atstovybę, Jūsų paso kopijos notarinis patvirtinimas nėra būtinas, tačiau atvykęs atsiimti pažymų, turėsite pateikti savo galiojantį asmens tapatybę liudijantį dokumentą.

Jeigu atsiimti pažymas ketinate Lietuvos atstovybėje, atminkite, kad atvykti turėsite į tą atstovybę, į kurią siuntėte dokumentus pažymoms gauti.

Jeigu dokumentus pažymoms gauti ketinate pateikti asmeniškai atvykęs į Lietuvos atstovybę, turėsite pateikti galiojantį asmens tapatybę liudijantį dokumentą, Ispanijos policijos išduotą pažymą apie prarastus dokumentus (*Denuncia de Policía*) ir susimokėti 25 eurų konsulinį mokestį*. Jūsų pageidavimu, parengtos pažymos Jums galės būti išsiųstos paštu ar per kurjerį.

Norėdami gauti pažymą vietoje prarasto transporto priemonės registracijos liudijimo, tačiau jei transporto priemonė nuosavybės teise Jums nepriklauso, be nurodytų dokumentų Lietuvos atstovybei turėtumėte pateikti notariškai patvirtintą transporto priemonės savininko įgaliojimą, suteikiantį teisę gauti tokią pažymą.

* Lietuvos konsulato Valensijoje
sąskaita banke RuralCaja:
3082 1250 0344 1234 5326

Lietuvos ambasados Madride
sąskaita banke BBVA:
0182 4000 68 0400216

✓ **Per kiek laiko gausiu šias pažymas?**

Šios pažymos Jums bus išduotos per 3-4 darbo dienas nuo visų reikiamų dokumentų Lietuvos atstovybėje gavimo dienos.

✓ **Ar galiu šias pažymas gauti per įgaliotą asmenį?**

Taip. Norėdamas gauti šias pažymas, Jūsų įgaliotas asmuo, be anksčiau išvardytų dokumentų, Lietuvos atstovybei turėtų pateikti savo galiojančią asmens tapatybę liudijantį dokumentą ir notariškai patvirtintą atstovavimą liudijantį dokumentą.

✓ **Koks šių pažymų galiojimo laikas?**

Šios pažymos galioja 1 mėnesį. Jeigu kartu su automobilio dokumentais praradote ir savo pasą ar asmens tapatybės kortelę, prieš grįždamas į Lietuvą į Lietuvos atstovybę turėsite kreiptis ir dėl asmens grįžimo pažymėjimo išdavimo. Tokiu atveju šios pažymos galios 15 dienų.

✓ **Kiek šios pažymos kainuoja?**

Remiantis Konsulinio mokesčio įstatymu, už pažymą, išduodamą vietoje prarasto vairuotojo pažymėjimo, numatytas 25 eurų konsulinis mokestis.

Už pažymą, išduodamą vietoje prarasto transporto priemonės registracijos liudijimo, taip pat numatytas 25 eurų konsulinis mokestis.

II. SUSIDŪRUS SU ISPANIJOS POLICIJA

Atminkite, kad sulaikytas Ispanijos policijos Jūs visuomet turite teisę:

- *žinoti, dėl ko esate sulaikytas;*
- *tylėti, neduoti parodymų;*
- *per 72 valandas būti pristatytas teisėjui, arba paleistas;*
- *apie savo sulaikymą informuoti artimuosius;*
- *apie savo sulaikymą informuoti ambasadą Madride ar konsulatą Valensijoje;*
- *į greitą, nepriklausomą ir nešališką teismą;*
- *būti laikomas nekaltu, kol Jūsų kaltė neįrodyta;*
- *gintis savarankiškai arba turėti nemokamą advokatą;*
- *į nemokamą vertėją;*
- *į žalos atlyginimą, jei buvote nepagrįstai sulaikytas ar suimtas.*

Konsulinis pareigūnas gali:

- *jei yra būtina, aplankyti Jus įkalinimo vietoje;*
- *Jums pageidaujant, apie sulaikymą informuoti Jūsų artimuosius;*
- *informuoti Jus apie Ispanijos Karalystės teismines procedūras;*
- *dalyvauti teismo posėdžiuose, jei yra pagrindo manyti, kad gali būti pažeistos Jūsų, kaip Lietuvos piliečio, teisės.*

Konsulinis pareigūnas negali:

- išlaisvinti iš įkalinimo įstaigos;
- teikti vertimo paslaugų, juridinių konsultacijų ar atstovauti Jums teisme;
- reikalauti geresnių kalinimo sąlygų, nei turi kalintys Ispanijos piliečiai, ar kištis į teismų darbą.

Susidūrus su Ispanijos teisėsauga...

Jeigu esate sulaikytas Ispanijoje, visada galite vadovautis Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija.

Ištrauka iš žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos

6 straipsnis. Teisė į teisingą bylos nagrinėjimą

1. Kai yra sprendžiamas tam tikro asmens civilinio pobūdžio teisių ir pareigų ar jam pareikšto kokio nors baudžiamojo kaltinimo klausimas, toks asmuo turi teisę, kad būtų per įmanomai trumpiausią laiką viešumo sąlygomis teisingai išnagrinėtų pagal įstatymą įsteigtas nepriklausomas ir bešališkas teismas. Teismo sprendimas paskelbiamas viešai, tačiau demokratinėje visuomenėje moralės, viešosios tvarkos ar valstybės saugumo interesais spaudos atstovams ar visuomenei gali būti neleidžiama dalyvauti per visą procesą ar jo dalį, kai tai reikalinga dėl nepilnamečių ar bylos šalių privataus gyvenimo apsaugos, arba tiek, kiek, teismo nuomone, yra būtina dėl ypatingų aplinkybių, dėl kurių viešumas pakenktų teisingumo interesams.
2. Kiekvienas kaltinamas nusikaltimo padarymu asmuo laikomas nekaltu tol, kol jo kaltė neįrodyta pagal įstatymą.
3. Kiekvienas kaltinamas nusikaltimo padarymu asmuo turi mažiausiai šias teises:
  - a) būti skubiai ir išsamiai jam suprantama kalba informuotas apie pateikiamo jam kaltinimo pobūdį ir pagrindą;
  - b) turėti pakankamai laiko ir galimybių pasirengti savo gynybai;
  - c) gintis pats ar padedamas savo paties pasirinkto gynėjo arba, jei neturi pakankamai lėšų gynėjui atsilyginti ir kai tai reikalinga teisingumo interesams, nemokamai gauti advokato pagalbą;
  - d) pats apklausti kaltinimo liudytojus arba turėti galimybę, kad tie liudytojai būtų apklausti, ir kad gynybos liudytojai būtų iškviešti ir apklausti tokiomis pat sąlygomis, kokios taikomos kaltinimo liudytojams;
  - e) nemokamai naudotis vertėjo pagalba, jeigu nesupranta ar nekalba teismo procese vartojama kalba.

El fragmento del Convenio Europeo para la Protección de los Derechos Humanos y Libertades Fundamentales

Artículo 6. Derecho a un proceso equitativo

1. Toda persona tiene derecho a que su causa sea oída equitativa, públicamente y dentro de un plazo razonable, por un Tribunal independiente e imparcial, establecido por la Ley, que decidirá los litigios sobre sus derechos y obligaciones de carácter civil o sobre el fundamento de cualquier acusación en materia penal dirigida contra ella. La sentencia debe ser pronunciada públicamente, pero el acceso a la Sala de Audiencia puede ser prohibido a la prensa y al público durante la totalidad o parte del proceso en interés de la moralidad, del orden público o de la seguridad nacional en una sociedad democrática, cuando los intereses de los menores o la protección de la vida privada de las partes en el proceso así lo exijan o en la medida considerada necesaria por el Tribunal, cuando en circunstancias especiales la publicidad pudiera ser perjudicial para los intereses de la justicia.
2. Toda persona acusada de una infracción se presume inocente hasta que su culpabilidad haya sido legalmente declarada.
3. Todo acusado tiene, como mínimo, los siguientes derechos:
  - a) a ser informado, en el más breve plazo, en una lengua que comprenda y detalladamente, de la naturaleza y de la causa de la acusación formulada contra él;
  - b) a disponer del tiempo y de las facilidades necesarias para la preparación de su defensa;
  - c) a defenderse por sí mismo o a ser asistido por un defensor de su elección y, si no tiene medios para pagarlo, poder ser asistido gratuitamente por un Abogado de oficio, cuando los intereses de la justicia lo exijan;
  - d) a interrogar o hacer interrogar a los testigos que declaren contra él y a obtener la citación y el interrogatorio de los testigos que declaren en su favor en las mismas condiciones que los testigos que lo hagan en su contra;
  - e) a ser asistido gratuitamente de un intérprete, si no comprende o no habla la lengua empleada en la Audiencia.

AREŠTAS

Jeigu esate sulaikytas, atminti, kad turite tokias pačias teises kaip ir Ispanijos piliečiai.

Ispanijos Konstitucijos 17 straipsnis nurodo, kad asmuo negali būti sulaikytas ilgiau, nei reikia įvykio aplinkybėms ir faktams nustatyti.

Iš karto po sulaikymo policija Jus turi informuoti, kuo esate įtariamasis.

Jūsų teisės turi būti išaiškintos Jums suprantama kalba.

Jums nedelsiant turi būti garantuota teisė į nemokamą advokatą ir vertėją.

Visada turite teisę reikalauti, kad apie Jūsų sulaikymą būtų informuoti Jūsų artimieji ir artimiausia Lietuvos diplomatinė atstovybė.

Sulaikytas pilietis per 72 valandas turi būti pristatytas teisėjui arba paleistas. 72 valandų laiko tarpas yra nustatytas tam, kad policija galėtų operatyviai atlikti preliminarų nusikaltimo, dėl kurio yra sulaikytas asmuo, tyrimą. Jeigu toks tyrimas yra nereikalingas, asmuo teisėjui turi būti pristatytas nedelsiant.

Esant ypatingoms aplinkybėms, įtariamajam gali būti iki 72 valandų uždrausta tiek žodžiu, tiek raštu susisiekti su bet kuo kitu, išskyrus advokatą ar vertėją. Ši priemonė vadinama „incomunicado“ ir ypatingais atvejais teisėjas šią priemonę gali pratęsti dar 2 paroms.

Lietuvos pilietis Ispanijoje gali būti sulaikytas ir pagal Europos arešto orderį, išduotą Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos ar Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros.

Asmens, sulaikyto pagal Europos arešto orderį, perdavimo Lietuvos teisėsaugos institucijoms klausimą sprendžia Madride esantis Ispanijos nacionalinis teismas (*Audiencia Nacional*).

PRISTATYMAS BYLĄ TIRIANČIAM TEISĖJUI

Per 72 valandas nuo sulaikymo, įtariamasis turi būti uždarytas į tos teritorijos teismo (*Juzgado de Instrucción*) jurisdikcijoje esančią areštinę arba paleistas.

Pristatytas teisėjui, įtariamasis turės patvirtinti arba paneigti savo pareiškimus, pateiktus policijai (jei jis juos pateikė), tuo atveju, jei tai nebuvo padaryta, teisėjas paprašys tokį pareiškimą padaryti.

Pirminis stojimas prieš teisėją dar nėra bylos nagrinėjimas. Tai – pirminė žodinė sulaikytojo apklausa, atliekama remiantis policijos pateiktais įrodymais.

Nuo sulaikymo pradžios įtariamajam turi būti garantuota teisė į advokatą. Advokatas turi užtikrinti, kad nėra pažeidžiamos įtariamojo teisės.

Tyrimą atliekantis teisėjas, atlikęs pirminę apklausą ir neradęs teisinio pagrindo, įtariamąjį privalo paleisti. Priešingu atveju tyrimą atliekantis teisėjas įtariamajam gali paskirti vieną iš kardomųjų priemonių (įkalinimą, paso paėmimą, įpareigojimą nustatytu metu prisistatyti bylą tiriančiam teisėjui, paleidimą už užstatą ir kt.).

BYLOS TYRIMAS

Pagal Ispanijoje galiojančius įstatymus nusikaltimus ir baudžiamuosius nusizengimus tiria:

- Ispanijos policija (*Guardia Civil, Mossos d'Esquadra, Ertraintza ir kt.*);
- Ispanijos apygardos prokuroras (*Fiscal*);
- Bylos tyrimą atliekantis teisėjas (*Juez de Instrucción*).

Visi nusikaltimai yra nagrinėjami tyrimą atliekančio teisėjo (*Juez de Instrucción*) priežiūroje.

Ispanijos Apygardos prokuroras (*Fiscal*) paprastai tiesiogiai bylos tyrime nedalyvauja, tačiau gali teikti specialias užklausas tyrimą atliekančiam teisėjui (*Juez de Instrucción*), taip pat užtikrinti, kad yra laikomasi proceso šalių teisių ir kad procesas vyksta operatyviai.

Kai bylos tyrimas baigtas, Apygardos prokuroras (*Fiscal*), remdamasis surinktais įrodymais, pateikia oficialų kaltinimą.

Įrodymai, gauti pažeidžiant įtariamojo teises, neturi juridinės galios. Tačiau tam, kad kaltinimai būtų panaikinti, vien tik įtariamojo pareiškimo, kad renkant įrodymus buvo pažeistos jo teisės, nepakanka.

Tyrimą atliekantis teisėjas (*Juez de Instrucción*) turi teisę įtariamąjį perduoti į įkalinimo įstaigą iki teismo, taip pat išduoti kratos orderį ar imtis kitų priemonių bylos aplinkybėms patikrinti.

Atminkite, kad niekas Jūsų negali versti duoti parodymus prieš save.

IKITEISMINIS KALINIMAS (*Detención preventiva*)

Jeigu asmuo įtariamas sunkaus nusikaltimo padarymu, tyrimą atliekantis teisėjas (*Juez de Instrucción*) įtariamąjį turi teisę sulaikyti iki teismo.

Pagal Ispanijos baudžiamojo proceso kodeksą (*Ley de Enjuiciamiento Criminal*), ikiteisminis sulaikymas yra skirstomas į:

- sulaikymą iki 12 mėnesių, jeigu įtariamasis yra kaltinamas padaręs nusikaltimą, už kurį numatyta laisvės atėmimo bausmė iki 3 metų;
- sulaikymą iki 24 mėnesių, jeigu įtariamasis yra kaltinamas padaręs nusikaltimą, už kurį numatyta griežtesnė nei 3 metų laisvės atėmimo bausmė.

Esant ypatingoms aplinkybėms arba tais atvejais, kai teisėsaugos pareigūnai turi pagrindo manyti, kad įtariamasis gali pabėgti nuo teisingumo vykdymo, anksčiau minėti terminai gali būti pratęsti atitinkamai 24 ir 48 mėnesiams.

TEISMAS

Jeigu už padarytą nusikaltimą yra numatoma iki 3 metų laisvės atėmimo bausmė, tyrimą atliekantis teisėjas (*Juez de Instrucción*) bylą perduoda į Ispanijos baudžiamųjų bylų teismą (*Juzgado de lo Penal*).

Jei už nusikaltimą yra numatyta griežtesnė nei 3 metų laisvės atėmimo bausmė, byla perduodama į Ispanijos Provincijos Teismą (*Audiencia Provincial*).

Atminkite, kad Jūs turite teisę susipažinti su savo byla.

Teisėjo nuosprendis turi būti paremtas faktais, įrodytais teismo metu.

Užsieniečiams, nuteistiems laisvės atėmimo bausme iki 6 metų ir neturintiems nuolatinio Ispanijos gyventojo statuso (neturintiems leidimo gyventi Ispanijoje), teismo nuosprendžiai, teisėjo sprendimu ir nuteistajam sutinkant, gali būti pakeisti deportacija iš šalies.

TEISMO NUOSPRENDŽIO APSKUNDIMAS

Ispanijos baudžiamųjų bylų teismo (*Juzgado de lo Penal*) nuosprendžiai gali būti apskūsti Ispanijos Provincijos Teismui (*Audiencia Provincial*).

Provincijos Teismo nuosprendžiai gali būti apskūsti Aukščiausiajam Teismui (*Tribunal Supremo*).

Skundas turi būti pateiktas per 5 dienas nuo oficialios teismo nuosprendžio paskelbimo dienos.

Dėl pagrindinių žmogaus teisių pažeidimų baudžiamajame procese, Ispanijos teismų sprendimai gali būti apskūsti (*recurso de amparo*) Ispanijos Karalystės Konstituciniam Tribunalui (*Tribunal Constitucional*).

Išnaudojus visas teisines priemones, numatytas Ispanijos teisinėje sistemoje, Ispanijos teismų sprendimai gali būti apskūsti Europos Žmogaus Teisių Teismui.

Atminkite, kad remiantis Konvencija dėl nuteistųjų asmenų perdavimo, esant tam tikroms sąlygoms (sprendimas, kuriuo Jums paskirta bausmė, yra galutinis; nusikaltimas, už kurį buvote nuteistas, yra pripažįstamas nusikaltimu pagal LR įstatymus ir kt.), galite prašyti būti perduotas Lietuvos Respublikai toliau atlikti laisvės atėmimo bausmę.

III. NUKENTĖJUS NUO NUSIKALTĖLIŲ

Jeigu Ispanijoje Jus apvogė ar apiplėšė, prieš Jus ar Jūsų artimuosius buvo panaudotas smurtas, Jūs ar Jūsų artimieji tapo prekybos žmonėmis aukomis, nedelsdami apie tai informuokite artimiausią Ispanijos policijos įstaigą.

Jeigu vagystės ar plėšimo metu praradote savo dokumentus, Jūs ar Jūsų artimieji tapo prekybos žmonėmis aukomis, kreipkitės į artimiausią Lietuvos atstovybę.

Jeigu Jums pavogė dokumentus...

Jeigu Ispanijoje Jums pavogė Lietuvos Respublikos pasą, asmens tapatybės kortelę ar Lietuvoje išduotus automobilio dokumentus, kreipkitės į Lietuvos atstovybę (daugiau informacijos – I skyriuje).

Dėl pavogtų dokumentų, kuriuos išdavė užsienio valstybių (Ispanijos ir kt.) institucijos, turėtumėte kreiptis į tų valstybių kompetentingas įstaigas.

Jeigu Jums pavogė pinigus...

Jeigu Jums būnant Ispanijoje pavogė pinigus ar banko mokamąją kortelę, nedelsiant kreipkitės į artimiausią Ispanijos policijos skyrių ir praneškite apie įvykį.

Apie pavogtą banko mokamąją kortelę būtinai praneškite savo bankui.

Jeigu būdamas Ispanijoje nebeturite lėšų, kreipkitės į Lietuvos atstovybę (daugiau informacijos – VI skyriuje).

Jei prieš Jus (Jūsų artimuosius) buvo panaudotas smurtas...

Jeigu Jūs ar Jūsų artimieji Ispanijoje tapote smurto aukomis, nedelsdami apie tai informuokite artimiausią Ispanijos policijos įstaigą.

Jeigu dėl patirto smurto Jūs ar Jūsų artimieji atsidūrė gydymo įstaigoje, susisiekite su Lietuvos atstovybe.

Konsulinis pareigūnas gali:

- *Jums pageidaujant, apie Jūsų sveikatos būklę informuoti Jūsų artimuosius;*
- *suteikti informaciją apie Jūsų bylos tyrimo eigą.*

Konsulinis pareigūnas negali:

- *atlikti nusikaltimo tyrimo ar atstovauti Jums teisme;*
- *teikti vertimo paslaugų ar juridinių konsultacijų;*
- *padengti gydymo, teisinių paslaugų ar kitų išlaidų.*

Jeigu Jūs (Jūsų artimieji) tapote prekybos žmonėmis auka...

Jeigu Jūs (Jūsų artimieji ar pažįstami) Ispanijoje tapote prekybos žmonėmis auka, nedelsdami apie tai informuokite artimiausią Ispanijos policijos įstaigą ir Lietuvos atstovybę.

JTO Konvencijos prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą Protokole dėl prekybos žmonėmis yra pateikta „prekybos žmonėmis“ sąvoka:

„Prekyba žmonėmis“ – žmonių verbavimas, pervežimas, perdavimas, slėpimas ar jų priėmimas gąsdinant, panaudojant jėgą ar kitas prievartos, grobimo, apgaulės, sukčiavimo formas, piktnaudžiaujant padėtimi ar pažeidžiamumu arba mokant ar priimant pinigų ar kitą naudą tam, kad būtų gautas kito tą žmogų kontroliuojančio asmens sutikimas siekiant išnaudoti. Išnaudojimas apima kitų asmenų išnaudojimą prostitucijos forma ir kitas seksualinio išnaudojimo formas, priverstinį darbą ar paslaugas, vergiją ar veiklą, panašią į vergiją, tarnystę ar organų pašalinimą.

Tame pačiame dokumente pabrėžiama, kad:

- prekybos žmonėmis aukos sutikimas iš anksto apgalvotam išnaudojimui neturi reikšmės;
- vaiko (kiekvieno asmens iki 18 metų) verbavimas, pervežimas, slėpimas ar priėmimas, siekiant jį išnaudoti, yra laikoma prekyba žmonėmis.

Konsulinis pareigūnas gali:

- *susisiekti su Ispanijos institucijomis, teikiančiomis pagalbą prekybos žmonėmis aukoms, kur Jums būtų:*
  - *užtikrintas nemokamas laikinas saugus apgyvendinimas;*
  - *suteikta nemokama medicinos ir psichologinė pagalba;*
  - *nemokama teisinė pagalba.*
- *tarpininkauti pateikiant pareiškimą vietos policijai.*
- *organizuoti Jūsų kelionę į Lietuvą:*
  - *organizuoti bilieto į Lietuvą pirkimą;*
  - *prireikus, tarpininkauti, kad būtumėte palydėtas į stoją ar oro uostą ir pasitiktas kitos šalies ir Lietuvos stotyje ar oro uoste.*
- *susisiekti su Lietuvos institucijomis, teikiančiomis pagalbą prekybos žmonėmis aukoms, kur Jums būtų:*
  - *užtikrintas nemokamas laikinas saugus apgyvendinimas;*
  - *suteikta nemokama medicinos ir psichologinė pagalba;*
  - *nemokama teisinė pagalba.*

IV. SUSIRGUS AR SUSIŽALOJUS

Jeigu gyvenate Ispanijoje...

Jeigu Ispanijoje legaliai gyvenate ir dirbate – esate apdraustas ir sveikatos priežiūros paslaugas turite gauti pagal Ispanijos įstatymus.

Jeigu gyvendamas Ispanijoje nesate apdraustas ar apsidraudęs sveikatos, ligos ar kūno sužalojimo atveju už gydymo paslaugas turėsite mokėti pats.

Atminkite, kad visais atvejais būtinoji medicinos pagalba Jums turi būti suteikta nemokamai.

Jeigu lankotės Ispanijoje...

Jeigu besilankydamas Ispanijoje susirgote ar susižalojote, turėdamas sveikatos draudimą galėsite naudotis draudimo sutartyje numatytomis gydymo paslaugomis. Jeigu sveikatos draudimo neturite – už gydymo paslaugas turėsite susimokėti pats.

Atminkite, kad visais atvejais būtinoji medicininė pagalba Jums turi būti suteikta nemokamai.

Planuodamas keliauti į bet kurią Europos Sąjungos valstybę, nepamirškite įsigyti Europos sveikatos draudimo kortelės (daugiau informacijos: www.vlk.lt).

Jeigu viešint Ispanijoje Jums prirėikė būtinosios medicinos pagalbos, turėdamas Europos sveikatos draudimo kortelę, galite kreiptis tiesiogiai į vietines valstybines gydymo įstaigas (*Seguridad Social*). Medicinos pagalba Jums bus suteikta pagal Ispanijos teisės aktus.

Už papildomas sveikatos priežiūros paslaugas arba už privačiai Ispanijoje suteiktas gydymo paslaugas turėsite susimokėti pats.

Atminkite, kad Europos sveikatos draudimo kortelė nepadengia kelionės išlaidų, jei dėl nelaimingo atsitikimo ar ligos užsienyje Jums tektų vykti namo. Todėl prieš vykdami į užsienio šalį, kreipkitės į draudimo bendrovę ir papildomai (savanoriškai) apsidrauskite savo sveikatą ir gyvybę visam kelionės laikotarpiui.

✓ Kas gali gauti Europos sveikatos draudimo kortelę?

Dėl Europos sveikatos draudimo kortelės gali kreiptis teisėtai Lietuvoje dirbantys piliečiai, asmenys iki 18 metų, aukštųjų mokyklų dieninių skyrių studentai, studijuojantys Lietuvoje ir kitose Europos Sąjungos valstybėse, pensininkai, invalidai ir kt. Kortelė išduodama ir komandiruojamiems dirbti į Ispaniją piliečiams.

✓ Kaip gauti Europos sveikatos draudimo kortelę?

Norėdami gauti Europos sveikatos draudimo kortelę, prieš vykdami į užsienį kreipkitės į teritorines ligonių kasas (TLK). Kreipiantis reikės pateikti prašymą ir pasižadėjimą nedelsiant pranešti kortelę išdavusiai TLK apie draudiminio statuso pasikeitimą ar kortelės praradimą. Kortelė išduodama nemokamai per 14 kalendorinių dienų nuo prašymo pateikimo ir pasirašius anksčiau minėtą pasižadėjimą. Pasibaigus Kortelės galiojimo laikui draudžiamoji asmens prašymu kortelė keičiama nauja.

✓ Ar galiu gauti Europos sveikatos draudimo kortelę jau viešėdamas Ispanijoje?

Taip. Europos sveikatos draudimo kortelės prašymą gyvenamosios vietos teritorinei ligonių kasai (TLK) galima pateikti pačiam ar per įgaliotą asmenį, paštu, faksu bei elektroniniu paštu. Prašymo blanką galima gauti TLK, jį taip pat galima rasti Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos (adresas - www.vlk.lt) ir TLK interneto svetainėse. Atsiimti Europos sveikatos draudimo kortelę Lietuvoje galima ir per įgaliotą asmenį.

V. MIRUS (ŽUVUS) ARTIMAJAM

Jeigu Ispanijoje mirė (žuvo) Jūsų artimasis, nedelsdami apie tai informuokite artimiausią Ispanijos policijos įstaigą.

Jeigu Ispanijoje mirusiojo (žuvusiojo) artimojo palaikams ketinate parvežti į Lietuvą, dėl informacijos apie reikiamus dokumentus gavimo, susisieki su Lietuvos atstovybe.

Jeigu mirusiojo (žuvusiojo) palaikams į Lietuvą planuojate gabenti karste, Lietuvos atstovybė Jums išduos leidimą parvežti palaikams karste.

Mirusiojo (žuvusiojo) palaikams į Lietuvą gabenant urnoje, leidimo parvežti palaikams iš Lietuvos atstovybės nereikia.

Jeigu Ispanijoje miręs (žuvęs) Jūsų artimasis buvo apsidraudęs, jo palaikų pargabenimu pasirūpins draudimo kompanija, kuri sutvarkys visus nustatytus palaikų gabenimo dokumentus ir formalumus.

Jeigu Ispanijoje miręs (žuvęs) Jūsų artimasis nebuvo apsidraudęs, jo palaikų pargabenimu ir mokesčiu už paslaugas teks pasirūpinti artimiesiems (kreiptis į pasirinktą laidojimo paslaugų bendrovę, sudaryti sutartį dėl palaikų pargabenimo ir surašyti notariškai patvirtintą įgaliojimą palaikų pargabenimui organizuoti).

Atminkite, kad Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos neorganizuoja užsienyje mirusių (žuvusių) piliečių palaikų pargabenimo ir laidojimo. Šios paslaugos yra artimųjų ar jų įgaliotų laidojimo paslaugų bendrovių kompetencija.

Konsulinis pareigūnas gali:

- suteikti informaciją apie Ispanijoje galiojančią palaikų gabenimo ar laidojimo tvarką;
- perduoti artimųjų rašytinius pareiškimus Ispanijos institucijoms;
- suteikti informaciją apie palaikams pervežti reikalingus dokumentus;
- mirusiojo ar žuvusiojo artimųjų, ar jų įgalioto asmens rašytiniu prašymu atlikti veiksmus, susijusius su dokumentų gavimu iš Ispanijos institucijų;
- artimųjų ar jų įgaliotų laidojimo bendrovių pateiktų dokumentų pagrindu išduoti specialius leidimus palaikams parvežti karste.

Konsulinis pareigūnas negali:

- apmokėti palaikų parvežimo išlaidų;
- ieškoti laidojimo paslaugas teikiančių bendrovių;
- organizuoti kūno parvežimo, balzamavimo, kremavimo ar laidojimo;
- organizuoti ar atlikti vertėjavimo paslaugų.

Jeigu mirusiojo (žuvusiojo) artimieji lėšų palaikams parvežti neturi...

Artimieji gali kreiptis į savo gyvenamosios vietos savivaldybę Lietuvoje, kuri pagal pateiktus dokumentus, įrodančius palaikų parvežimo išlaidas, gali suteikti finansinę paramą.

Tokia parama gali būti suteikta tuo atveju, jeigu miręs (žuvęs) asmuo nebuvo apsidraudęs, arba kai įvykis nėra draudiminis, o mirusio (žuvusio) asmens šeima ar artimieji giminaičiai turi mažas pajamas.

VI. PRIREIKUS MATERIALINĖS PAGALBOS

Jeigu Jums būnant Ispanijoje prireikė materialinės paramos, kreipkitės į Lietuvos atstovybę.

Konsulinis pareigūnas gali:

- informuoti apie galimybes gauti materialinę pagalbą iš savo artimųjų pasinaudojant tarptautine pinigų pervedimo sistema;
- informuoti apie galimybes gauti materialinę pagalbą iš savo artimųjų pasinaudojant Užsienio reikalų ministerijos kasa;
- padėti susisiekti su artimaisiais;
- nežinant artimųjų kontaktų, padėti juos rasti;
- prireikus, tarpininkauti randant nemokamą nakvynę.

Konsulinis pareigūnas negali:

- duoti ar paskolinti pinigų;
- apmokėti Jūsų sąskaitų ar padengti turėtų išlaidų.

